

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

III. ÚS 361/09-24

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 26. novembra 2009 predbežne prerokoval sťažnosť obchodnej spoločnosti S., a. s., J., zastúpenej advokátom JUDr. Ľ. F., B., vo veci namietaného porušenia základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd rozsudkom Krajského súdu v Bratislave sp. zn. 4 Co 455/07 z 20. mája 2009 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť obchodnej spoločnosti S., a. s., o d m i e t a ako zjavne neopodstatnenú.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 2. septembra 2009 doručená sťažnosť obchodnej spoločnosti S., a. s., J. (ďalej len „sťažovateľka“), v ktorej prostredníctvom splnomocneného právneho zástupcu namietala porušenie základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a taktiež porušenie práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1

Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) rozsudkom Krajského súdu v Bratislave (ďalej len „krajský súd“) sp. zn. 4 Co 455/07 z 20. mája 2009.

Sťažovateľka v sťažnosti uviedla, že bola účastníčkou konania vedeného v prvom stupni na Okresnom súde Bratislava II (ďalej len „okresný súd“) pod sp. zn. 52 C 140/06. V tomto konaní mala procesné postavenie žalobkyne. Žalobou zo 16. februára 2006 podanou pôvodne na Okresnom súde Bratislava I a následne postúpenou okresnému súdu sa domáhala náhrady škody spôsobenej nesprávnym úradným postupom a nezákonným rozhodnutím orgánu štátu. Právo na náhradu škody v sume 116 484 000 Sk s príslušenstvom sťažovateľka v priebehu konania odôvodňovala tým, že Ú. (ďalej len „ÚRSO“) vydal v období od 26. novembra 2002 do 18. decembra 2002 viacero rozhodnutí týkajúcich sa rozsahu regulácie cien za dodávku elektriny, distribúciu elektriny, poskytovanie systémových služieb a rozhodnutí o určení maximálnych cien a taríf týkajúcich sa dodávok elektrickej energie a zemného plynu, odvolajúc sa na ustanovenie § 12 zákona č. 276/2001 Z. z. o regulácii v sieťových odvetviach a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení zmien a doplnkov vykonaných zákonom č. 397/2002 Z. z. a zákonom č. 442/2002 Z. z. (ďalej len „zákon č. 276/2001 Z. z.“ alebo „zákon o regulácii v sieťových odvetviach“). Tieto rozhodnutia boli na základe sťažnosti sťažovateľky a niektorých ďalších obchodných spoločností v zmysle čl. 127 ústavy zrušené nálezmi ústavného súdu sp. zn. I. ÚS 95/03 zo 7. júla 2006 a sp. zn. III. ÚS 156/03 z 29. novembra 2006 ako vydané na základe nezákonného úradného postupu, v súvislosti s ktorým došlo k porušeniu základného práva sťažovateľky. Vydaním nezákonných rozhodnutí došlo k ovplyvneniu zmluvných vzťahov medzi sťažovateľkou a dodávateľmi elektrickej energie a zemného plynu, čo viedlo k tomu, že v roku 2003 musela za dodávky uvedených komodít platiť vyššiu cenu v porovnaní s cenami platnými pre rok 2002. Sťažovateľka sa domáhala náhrady škody vyčíslenej ako rozdiel medzi cenou uvedených komodít zaplatenou v roku 2003 a cenou, ktorú by platila podľa cien platných pre rok 2002.

Sťažovateľka uplatňovala náhradu škody podľa ustanovení zákona č. 58/1969 Zb. o zodpovednosti za škodu spôsobenú rozhodnutím orgánu štátu alebo jeho nesprávnym úradným postupom (ďalej len „zákon č. 58/1969 Zb.“) v spojení s § 27 zákona

č. 514/2003 Z. z. o zodpovednosti za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci a o zmene niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 514/2003 Z. z.“).

Okresný súd rozsudkom sp. zn. 52 C 140/06 z 27. júna 2007 žalobu zamietol v podstate z dôvodu, že neboli splnené zákonné predpoklady na priznanie nároku na náhradu škody, pretože medzi nesprávnym úradným postupom ÚRSO a vznikom škody nie je daná príčinná súvislosť. Sťažovateľka napadla označený rozsudok odvolaním, o ktorom rozhodol krajský súd rozsudkom sp. zn. 4 Co 455/07 z 20. mája 2009 tak, že napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa potvrdil.

Sťažovateľka namieta, že napádaný rozsudok krajského súdu z 20. mája 2009 nie je dostatočne odôvodnený (odvolací súd sa nevysporiadal s jej námietkami uvedenými v odvolaní, konkrétne – nezaoberal sa druhým z právnych titulov uplatňovaného nároku – nezákonným rozhodnutím štátneho orgánu ani argumentáciou o existencii príčinnej súvislosti medzi nesprávnym úradným postupom ÚRSO a vznikom škody). Krajský súd zároveň dospel k záveru, že sťažovateľka má možnosť domáhať sa vrátenia cenového rozdielu zaplatených komodít proti ich dodávateľom z titulu bezdôvodného obohatenia, čo vylučuje uplatnenie zodpovednosti štátu v zmysle zákona č. 58/1969 Zb. Tento právny záver krajského súdu popiera podľa sťažovateľky zásadným spôsobom obsah a účel ustanovení zákona č. 58/1969 Zb., predovšetkým § 1 ods. 2 uvedeného právneho predpisu.

V nadväznosti na uvedené sťažovateľka navrhla, aby ústavný súd nálezom vyslovil porušenie jej základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru rozsudkom krajského súdu sp. zn. 4 Co 455/07 z 20. mája 2009. Zároveň navrhla, aby ústavný súd označený rozsudok krajského súdu z 20. mája 2009 zrušil a vrátil vec na ďalšie konanie a aby priznal sťažovateľke náhradu trov konania pred ústavným súdom.

Sťažovateľka taktiež uviedla, že v zmysle § 30 ods. 2 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) súhlasí s upustením od ústneho pojednávania vo veci samej.

II.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Ústavný súd každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez účasti sťažovateľa v súlade s § 25 ods. 1 zákona o ústavnom súde a zisťuje, či návrh spĺňa zákonom predpísané náležitosti a či nie sú dané dôvody na jeho odmietnutie.

Podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania návrhy vo veciach, na ktorých prerokovanie nemá právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru má každý právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch alebo o oprávnenosti akéhokoľvek trestného obvinenia proti nemu.

Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy sa môže každý domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

Podmienky a podrobnosti o súdnej a inej právnej ochrane ustanoví zákon (čl. 46 ods. 4 ústavy).

Podľa čl. 51 ods. 1 ústavy domáhať sa práv uvedených v... čl. 46 tejto ústavy sa možno len v medziach zákonov, ktoré tieto ustanovenia vykonávajú.

Reálne uplatnenie základného práva na súdnu ochranu predpokladá, že účastníkovi súdneho konania sa súdna ochrana poskytne v zákonom predpokladanej kvalite, pričom výklad a používanie relevantných zákonných ustanovení musí v celom rozsahu rešpektovať uvedené základné právo účastníkov garantované v čl. 46 ods. 1 ústavy. Výklad a aplikácia zákonných predpisov zo strany všeobecných súdov musí byť v súlade s účelom základného práva na súdnu ochranu (čl. 46 ods. 1 ústavy) a práva na spravodlivé súdne konanie (čl. 6 ods. 1 dohovoru), ktorým je poskytnutie materiálnej ochrany zákonnosti tak, aby bola zabezpečená spravodlivá ochrana práv a oprávnených záujmov účastníkov konania. Aplikáciou a výkladom týchto ustanovení nemožno obmedziť označené práva v rozpore s ich podstatou a zmyslom.

Súčasťou obsahu základného práva na spravodlivé konanie podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru je aj právo účastníka konania na také odôvodnenie súdneho rozhodnutia, ktoré jasne a zrozumiteľne dáva odpovede na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany (napr. III. ÚS 209/04, III. ÚS 95/06).

Ústavný súd nie je súdom vyššej inštancie rozhodujúcim o opravných prostriedkoch v rámci sústavy všeobecných súdov. V zásade preto nie je oprávnený posudzovať, či v konaní pred všeobecnými súdmi bol, alebo nebol náležite zistený skutkový stav a aké skutkové a právne závery zo skutkového stavu všeobecný súd vyvodil, ani posudzovať právne názory všeobecného súdu, ktoré ho pri výklade a uplatňovaní zákonov viedli k rozhodnutiu.

Do právomoci ústavného súdu v konaní podľa čl. 127 ústavy však patrí kontrola zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou, prípadne medzinárodnými zmluvami o ľudských právach a základných slobodách. Z tohto postavenia ústavného súdu vyplýva, že môže posudzovať rozhodnutie všeobecného súdu, ak v konaní, ktoré

mu predchádzalo, alebo samotným rozhodnutím došlo k porušeniu základného práva alebo slobody. Skutkové a právne závery všeobecného súdu môžu byť predmetom kontroly zo strany ústavného súdu vtedy, ak by vyvedené závery boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne, a tak z ústavného hľadiska neospravedlňiteľné a neudržateľné, a zároveň by mali za následok porušenie základného práva alebo slobody (mutatis mutandis I. ÚS 13/00, I. ÚS 139/02, III. ÚS 180/02, III. ÚS 271/05).

Z obsahu sťažovateľkinej argumentácie prednesenej ústavnému súdu v sťažnosti je zrejmé, že podstata ňou namietaného porušenia čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru tkvie v namietanej nedostatočnosti a arbitrárnosti právnych záverov krajského súdu obsiahnutých v napádanom rozsudku sp. zn. 4 Co 455/07 z 20. mája 2009.

Podľa sťažovateľky «... *Druhostupňový rozsudok je rozhodnutím nepreskúmateľným z dôvodu absolútnej neexistencie odôvodnenia jadra svojho výroku. Druhostupňový rozsudok je v podstate rozhodnutím neodôvodneným...*

Druhostupňový rozsudok je rozhodnutím protiústavným, zjavne nesprávnym a arbitrárnym. Druhostupňovým rozsudkom totiž Krajský súd poprel zásadu objektívnej zodpovednosti štátu za škodu spôsobenú nezákonným rozhodnutím orgánu štátu. Objektívna zodpovednosť štátu za škodu spôsobenú nezákonným rozhodnutím orgánu štátu je jasne stanovená vyššie citovaným ustanovením § 1 ods. 2 Zákona 58/1969 Zb. Jej vznik je podmienený súčasnou existenciou nasledovných troch podmienok: (i) existencia škody, (ii) existencia nezákonného rozhodnutia orgánu štátu a (iii) kauzálny nexus, teda priama príčinná súvislosť medzi škodou a nezákonným rozhodnutím. V momente splnenia všetkých troch vyššie uvedených podmienok vzniká objektívna zodpovednosť štátu za škodu spôsobenú nezákonným rozhodnutím orgánu štátu. Pre jej vznik a existenciu nie sú podstatné žiadne ďalšie skutočnosti a už rozhodne nie také, ktoré boli alebo mohli byť vyvolané splnením troch vyššie uvedených kritérií. Pre uvedenú objektívnu zodpovednosť je kľúčové, že u Sťažovateľa došlo k škode, teda k zmenšeniu jeho majetku a je úplne nepodstatné, že sa toto jeho „zmenšenie“ majetku následne prejavilo v náraste majetku inej osoby. Krajský súd v podstate Druhostupňovým rozsudkom „zaviedol“ ďalšie kritérium potrebné pre vznik objektívnej zodpovednosti štátu a to nemožnosť domôcť

sa náhrady škody u iného subjektu. Tým však princíp objektívnosti v plnom rozsahu znegoval...».

V rámci predbežného prerokovania veci si ústavný súd vyžiadal spisový materiál okresného súdu sp. zn. 52 C 140/2006 týkajúci sa predmetnej veci, z ktorého vyplýva:

Sťažovateľka podala 20. februára 2006 žalobu o náhradu škody spôsobenej nesprávnym úradným postupom a nezákonným rozhodnutím orgánu štátu. V konaní vedenom na okresnom súde pod sp. zn. 52 C 140/2006 tvrdila, že v období od 26. novembra 2002 do 18. decembra 2002 vydal ÚRSO viacero rozhodnutí týkajúcich sa rozsahu regulácie cien za dodávku elektriny, distribúciu elektriny, poskytovanie systémových služieb a rozhodnutí o určení maximálnych cien a taríf týkajúcich sa dodávok elektrickej energie a zemného plynu odvolajúc sa na ustanovenie § 12 zákona č. 276/2001 Z. z. Tieto rozhodnutia boli neskôr zrušené nálezmi ústavného súdu sp. zn. I. ÚS 95/03 zo 7. júla 2006 a sp. zn. III. ÚS 156/03 z 29. novembra 2006, pretože boli vydané na základe nezákonného úradného postupu, v súvislosti s ktorým došlo aj k porušeniu základného práva sťažovateľky. Vydaním nezákonných rozhodnutí došlo k ovplyvneniu zmluvných vzťahov medzi sťažovateľkou a dodávateľmi elektrickej energie a zemného plynu, čo viedlo k tomu, že v roku 2003 musela za dodávky uvedených komodít platiť vyššiu cenu v porovnaní s cenami platnými pre rok 2002. Sťažovateľka sa domáhala náhrady škody vyčíslenej ako rozdiel medzi cenou uvedených komodít zaplatenou v roku 2003 a cenou, ktorú by platila podľa cien platných pre rok 2002 (skutočná škoda), náhrady ušlého zisku vo výške 2,9 % zo sumy uplatňovanej skutočnej škody (vypočítaného na základe vývoja priemerných úrokových mier z korunových vkladov) a príslušného úroku z omeškania.

Sťažovateľka uplatňovala náhradu škody podľa ustanovení § 1 a § 18 zákona č. 58/1969 Zb., t.j. ako škodu spôsobenú nezákonným rozhodnutím orgánu štátu (§ 1 zákona č. 58/1969 Zb.), ako aj škodu spôsobenú jeho nesprávnym úradným postupom (§ 18 zákona č. 58/1969 Zb.). V doplnení žaloby z 30. októbra 2006 vo vzťahu k uplatňovanému právnomu titulu náhrady škody uviedla: „... *Navrhovateľ tvrdí, že nesprávnym úradným postupom ÚRSO mu bola spôsobená škoda. Nesprávny úradný*

postup konštatoval ústavný súd, a spočíva v tom, že URSO prekročil svoju vecnú i časovú pôsobnosť, keď vydával rozhodnutia bez vydania všeobecne záväzného právneho predpisu a podľa neúčinného ustanovenia § 12 ZRSO platného v roku 2003. Škoda bola spôsobená v dôsledku tohto nesprávneho úradného postupu a spočíva v tom, že navrhovateľ bol nútený platiť vyššie ceny energií, čím mu bol spôsobený priamy úbytok majetku vyčísliteľný ako rozdiel ceny, ktorú by bol platil podľa zmluvy uzatvorenej na rok 2002 a ktorú musel platiť podľa nezákonných a neskoršie ústavným súdom zrušených rozhodnutí URSO v roku 2003...“

Na pojednávaní konanom 14. februára 2007 právny zástupca sťažovateľky okrem iného uviedol: „... V tomto konaní sa domáhame náhrady škody spôsobenej nesprávnym právnym postupom orgánu verejnej moci. Poukazujeme pritom na skutočnosť, že zákon o zodpovednosti štátu za škodu spôsobenú rozhodnutím orgánu štátu, alebo jeho nesprávnym úradným postupom č. 58/1969 Zb. nedefinuje pojem nesprávny úradný postup. Avšak z dôvodovej správy je možné jednoznačne vyvodiť, že o nesprávny úradný postup sa jedná, ak štátny orgán poruší povinnosť pri jeho postupe v konaní. Následne takýmto konaním vznikne škoda, ktorej sa v príčinnej súvislosti s nesprávnym úradným postupom domáhame. Túto skutočnosť, to znamená nesprávny úradný postup orgánu verejnej moci, v tomto prípade Ú. konštatoval vo svojom rozhodnutí aj Ústavný súd v rozhodnutí č. 29/2003, kde uviedol, že ustanovenie zákona č. 276/2001 Zb. o regulácii v sieťových odvetviach, konkrétne v § 12 ods. 4 je zakotvené zákonné splnomocnenie úradu v rámci svojej pôsobnosti podľa § 5 ods. 1 predmetného zákona vydávať rozhodnutia. Avšak na základe všeobecne záväzného predpisu, ktorý by upravil zákonný postup pri vydávaní rozhodnutí v pôsobnosti úradu, ktoré majú za následok reguláciu subjektov, to znamená reguláciu rozsahu ekonomických nákladov a primeraného ekonomického zisku subjektov, ktoré sú predmetom regulácie. Keďže úrad príkaz zákonodarcu nerealizoval a všeobecne záväzný predpis, ktorým by upravil svoj postup pri vydávaní rozhodnutí o cenovej regulácii nevydal, aj v zmysle nálezu Ústavného súdu porušil vecnú a časovú pôsobnosť. Týmto nesprávnym právnym postupom spôsobil navrhovateľovi škodu, ktorá je v priamej príčinnej súvislosti s nesprávnym úradným postupom, ktorý je opísaný vyššie. Vznik škody spôsobilo rozhodnutie bez zákonného podkladu, ktoré nemohlo zaviazať navrhovateľa plniť vyššie

ceny na základe nezákonného rozhodnutia. Keďže nemohlo dôjsť k navýšeniu cien, vznikla navrhovateľovi škoda... Máme za to, že o základe nášho nároku na náhradu škody bolo už jednoznačne rozhodnuté nálezom Ústavného súdu, ktorý rozhodnutia, ako nezákonné zrušil a všeobecný súd je v tomto konaní neoprávnený preskúmať základ nároku v intenciách rozhodnutia Ústavného súdu...“

Právny zástupca žalovaného v II. rade (Slovenskej republiky – Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky) na označenom pojednávaní okrem iného namietal: „... máme za to, že v danom prípade sa nejedná o namietanie nesprávneho právneho postupu, ale o nezákonné rozhodnutie Ú., s poukazom aj na rozhodnutia Ústavného súdu a ich odôvodnenie, ktorý predmetné rozhodnutia zrušil. V danom prípade je potrebné v súlade so zákonom č. 58/1969 Zb. predpokladať predmetný nárok na príslušnom ústrednom orgáne a domáhať sa uspokojenia nároku. Až následne je možné obrátiť sa so žalobou na príslušný súd. V danom prípade nebola splnená podmienka konania na súde a to je predpokladanie, resp. uplatnenie nároku na príslušnom Ústrednom orgáne štátnej správy...“

V neskoršom písomnom podaní z 5. marca 2007 (doručenom okresnému súdu 13. marca 2007) sťažovateľka uviedla: „Odporca v III. rade na pojednávaní konanom dňa 14. februára 2007 namietal postup navrhovateľa podľa zákona 58/1969, presnejšie namietal skutočnosť, že navrhovateľ pred podaním žaloby nepodal podľa § 9 zákona č. 58/1969 žiadosť o predbežné prerokovanie na príslušnom ústrednom orgáne štátnej správy. V tejto súvislosti je potrebné zdôrazniť, že predmetom konania vedeného na Okresnom súde pod sp. zn. 52 C 140/06 nie je nárok navrhovateľa na náhradu škody spôsobenej nezákonným rozhodnutím orgánu štátu (ktorého uplatneniu na všeobecnom súde by malo predchádzať podanie žiadosti o predbežné prerokovanie podľa § 9 zákona 58/1969), ale nárok navrhovateľa na náhradu škody spôsobenej nesprávnym úradným postupom orgánu štátu podľa § 18 zákona 58/1969, pričom zákon 58/1969 nevyžaduje v prípade uplatnenia tohto nároku na všeobecnom súde jeho predbežné prerokovanie na príslušnom ústrednom orgáne štátnej správy.“

Okresný súd rozsudkom č. k. 52 C 140/06-559 z 27. júna 2007 v podstatnej časti žalobu zamietol (v časti týkajúcej sa zaplataenia istiny 11 518 908 Sk konanie zastavil z dôvodu späťvzatia žaloby v tejto časti). Ratio decidendi rozhodnutia okresného súdu tvorí táto časť odôvodnenia: „Podľa názoru súdu, štát zodpovedá za škodu spôsobenú orgánom štátu objektívne, bez ohľadu na zavinenie, avšak pri súčasnom splnení troch podmienok: 1. navrhovateľovi (poškodenému) vznikla škoda predstavujúca majetkovú ujmu vyjadriteľnú v peniazoch, 2. príslušný orgán štátu sa dopustil nesprávneho úradného postupu, 3. škoda je v príčinnej súvislosti s týmto postupom orgánu štátu, t. j. vo vzťahu príčiny a následku. Zákon presne nedefinuje, čo je nesprávny úradný postup, preto je potrebné vychádzať z obsahu tohto pojmu, ako aj z konkrétnych okolností. Z rozhodnutia Ústavného súdu SR, ktorý zrušil rozhodnutia Ú. týkajúce sa regulovaných subjektov (dodávateľov energií) pre ich nezákonnosť a protiústavnosť, keď konštatoval, že napadnutými rozhodnutiami Ú. boli dlhú dobu porušované práva, avšak neriešil otázku, či nimi bola spôsobená škoda. Samotný navrhovateľ výšku náhrady škody spôsobenej nesprávnym úradným postupom Ú. vyčíslil ako rozdiel medzi cenami energií v roku 2002, t. j. pred vydaním nezákonných a ústavným súdom zrušených rozhodnutí a v roku 2003, t. j. po ich vydaní. Je teda zrejmé, že vydaním nezákonných rozhodnutí Ú. (nie skôr) došlo v majetkovej sfére navrhovateľa ku škode, ktorá je kvantifikovateľná, ktorá vznikla počas doby platnosti týchto rozhodnutí. Zo základu vzniknutej škody sa potom odvíja aj nárok na náhradu ušlého zisku. Súd sa stotožnil s tvrdením navrhovateľa o nesprávnom úradnom postupe spočívajúcom v tom, že Ú. predtým, než vydal rozhodnutia o cenovej regulácii nevydal vykonávací predpis, ktorým by stanovil podrobnosti regulácie. Avšak ku vzniku škody tak, ako si ju uplatnil navrhovateľ, nedošlo podľa názoru súdu v priamej príčinnej súvislosti s nesprávnym úradným postupom Ú., ale v dôsledku cenovej regulácie obsiahnutej v nezákonných a zrušených rozhodnutiach Ú. (tak, ako to konštatuje aj samotný navrhovateľ a Ústavný súd SR vo svojich odôvodneniach), vydaním a platnosťou ktorých došlo ku kvantifikovateľnému úbytku v majetkovej sfére navrhovateľa (poškodeného). Nárok na náhradu škody vzniknutej v príčinnej súvislosti s vydaným, platným a neskôr zrušeným nezákonným rozhodnutím orgánu štátu je však potrebné uplatniť na inom skutkovom a právnom základe a iným zákonným procesným postupom.

Okrem preukázania nesprávneho úradného postupu a vzniku škody bolo povinnosťou navrhovateľa preukázať aj existenciu príčinnej súvislosti medzi týmito dvoma predpokladmi. V prejednávanej veci nemožno konštatovať, že nebyť nesprávneho úradného postupu (a teda Ú. by bol vydal všeobecne záväzný právny predpis), nebolo by došlo ku škode a teda de facto k vyšším platbám za energie v roku 2002 oproti roku 2003, nakoľko až samotné rozhodnutie Ú. určovalo cenovú reguláciu (určilo výšku platieb regulovanému subjektu). A až v priamej príčinnej súvislosti s týmito rozhodnutiami (ich vydaním a platnosťou) mohla vzniknúť škoda tak, ako ju špecifikoval a uplatnil navrhovateľ (t. j. platenie konkrétnych súm za odber energií navrhovateľom regulovanému subjektu).

Na základe citovaných zákonných ustanovení a vykonaného dokazovania súd dospel k záveru, že navrhovateľ nepreukázal v prejednávanej veci splnenie všetkých zákonných predpokladov svojho škodového nároku, teda dôvodnosť návrhu čo do základu. Súd preto návrh zamietol a ďalej sa nezaoberal správnosťou výšky vyčíslenia navrhovateľom uplatňovanej náhrady škody a príslušenstva nároku, ani námietkou premlčania vznesenou odporcom v 2. rade.“

Sťažovateľka napadla rozsudok okresného súdu z 27. júna 2007 odvolaním, v ktorom uviedla, že okresný súd dospel k nesprávnym skutkovým zisteniam a jeho rozhodnutie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci. Uviedla, že sa nestotožňuje so záverom okresného súdu o neexistencii priamej príčinnej súvislosti medzi nesprávnym úradným postupom ÚRSO a škodou. Poukázala na fakt, že k vydaniu nezákonných rozhodnutí ÚRSO došlo práve na základe a v dôsledku jeho nesprávneho úradného postupu, preto skutočnosť, že tieto rozhodnutia „nasledovali až po nesprávnom úradnom postupe, teda časovo stoja medzi nesprávnym úradným postupom a navrhovateľovou škodou“, nemôže spôsobiť prerušenie príčinnej súvislosti medzi škodou a označeným nesprávnym úradným postupom ÚRSO. Podľa sťažovateľky: «... keby bol postup URSO správny nevedol by k vzniku škody, za ktorú zodpovedá štát (čo v konečnom dôsledku uzavrel i Ústavný súd)... Priamu príčinnú súvislosť nemožno vnímať „graficky“ resp. chronologicky ako vzťah založený na tom, že niečo (dôsledok) časovo výhradne a bezprostredne nasleduje po príčine. Priamu príčinnú súvislosť treba posudzovať obsahovo.» Sťažovateľka vo svojom odvolaní proti prvostupňovému rozsudku uviedla: «... požiadavka na predbežné prerokovanie

nároku na náhradu škody spôsobenej nezákonným rozhodnutím podľa § 9 a nasl. zákona č. 58/1969 Zb. o zodpovednosti za škodu spôsobenú nezákonným rozhodnutím orgánu štátu alebo jeho nesprávnym úradným postupom (ďalej len „zákon č. 58/1969“) bola navrhovateľom v priebehu konania pred súdom prvého stupňa splnená. Navrhovateľ doručil odporcovi v I. rade dňa 6. októbra 2006 podanie označené ako „Žiadosť o predbežné prerokovanie nároku na náhradu škody spôsobenej nezákonným rozhodnutím“. Odporca v I. rade (aj s prihliadnutím na jeho prednesy v konaní 52 C 140/06) nárok navrhovateľa v zákonom stanovenej lehote neuspokojil a s prihliadnutím na obsah súdneho spisu nie je dôvodné predpokladať, že by tak kedykoľvek dobrovoľne urobil.»

Krajský súd rozsudkom sp. zn. 4 Co 455/07 z 20. mája 2009 napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa potvrdil. V odôvodnení svojho rozhodnutia uviedol: „... Odvolací súd preskúmal vec podľa § 212 ods. 1 O. s. p. na pojednávaní podľa § 214 ods. 1 O. s. p. a dospel k záveru, že odvolanie navrhovateľa nie je dôvodné.

Podľa § 219 ods. 2 O. s. p. po novele O. s. p. účinnej od 15.10.2008 (§ 372p ods. 1 O. s. p.), ak sa odvolací súd v celom rozsahu stotožňuje s odôvodnením napadnutého rozhodnutia môže sa v odôvodnení obmedziť len na skonštatovanie správnosti dôvodov napadnutého rozhodnutia, prípadne doplniť na zdôraznenie správnosti napadnutého rozhodnutia ďalšie dôvody.

Vzhľadom na vykonané dokazovanie súdom prvého stupňa považoval odvolací súd jeho skutkové zistenia a z neho vyplývajúce závery a právne posúdenie veci za úplné, vystihujúce podstatu prejednávanej veci, s odôvodnením jeho rozhodnutia sa v celom rozsahu aj stotožnil a nepovažoval za potrebné na doplnenie správnosti jeho rozsudku nič viac dodať (§ 219 ods. 2 O. s. p.). Pokiaľ ide o námietky navrhovateľa v jeho odvolaní, tieto neboli dôvodné.

Odvolací súd len zdôrazňuje, že v prejednávanej veci sa navrhovateľ domáhal náhrady škody podľa § 18 zákona č. 58/1969 Zb. o zodpovednosti za škodu spôsobenú nezákonným rozhodnutím orgánu štátu alebo jeho nesprávnym úradným postupom, titulom náhrady škody spôsobenej nesprávnym úradným postupom Ú. Cena plynu a energie sa určila dohodou zmluvných strán, na ktoré pristúpil navrhovateľ. Výška škody, vyčíslená navrhovateľom ako rozdiel cien za energie v roku 2002 a 2003, ktoré boli zaplatené

obchodným spoločnostiam, je bezdôvodným obohatením zo strany obchodných spoločností, nakoľko u nich došlo k prijatiu plnenia bez právneho titulu, resp. z právneho titulu, ktorý odpadol. Navrhovateľovi vznikla pohľadávka voči dodávateľom energií z titulu bezdôvodného obohatenia, ak navrhovateľ za dodávku energií zaplatil dodávateľom viac. Pokiaľ tak nárok navrhovateľa mohol byť uspokojený z tohto titulu bezdôvodného obohatenia, nie je daná objektívna zodpovednosť štátu za škodu podľa zák. č. 58/1969 Zb.

Z týchto dôvodov odvolací súd rozsudok súdu prvého stupňa ako vecne správny podľa § 219 ods. 1 O. s. p. potvrdil.“

V náleze ústavného súdu sp. zn. I. ÚS 95/03 zo 7. júla 2006 sa okrem iného uvádza:

«Ústavný súd konštatuje, že pokiaľ ide o preskúmané správne akty úradu a ich vymedzenie, zaujal už svoje stanovisko v rozhodnutí sp. zn. PL. ÚS 39/03, keď analyzoval ustanovenie § 12 zákona o regulácii (v znení platnom v čase do 31. decembra 2005), pričom uviedol, že „je možné konštatovať, že jeho účelom je upraviť spôsob regulácie cien ako jednej z hlavných foriem štátnej regulácie v sieťových odvetviach. Odsek 1 obsahuje legálnu definíciu regulácie cien v sieťových odvetviach; v odseku 2 je uvedený normatívny imperatív pre určenie spôsobu výpočtu maximálnej ceny alebo tarify, resp. určenie maximálnej ceny alebo tarify [podľa odseku 1 písm. a) a písm. b)], ktorý musí zohľadňovať ekonomicky oprávnené náklady a primeraný zisk z vykonávania regulovanej činnosti; v odseku 3 je uvedená forma (názov, označenie) právneho aktu, ktorým sa ustanovuje rozsah regulácie cien – rozhodnutie (o regulácii cien), a pravidlo, že tieto rozhodnutia úradu sa uverejňujú v zbierke zákonov. Odsek 4 predstavuje blanketovú normu, ktorou sa odkazuje na úpravu podrobností o postupe pri regulácii cien v sieťových odvetviach a pri určovaní rozsahu ekonomicky oprávnených nákladov a primeraného zisku, ktoré má upraviť všeobecne záväzný právny predpis úradu, t. j. ide o splnomocňovacie ustanovenie na vydanie všeobecne záväzného predpisu úradu“.

Ústavný súd v uvedenom rozhodnutí tiež uviedol nad rámec tohto odôvodnenia, že „ak úrad pri uskutočňovaní cenovej regulácie v rozhodnutiach vydaných podľa § 12 ods. 3 zákona č. 276/2001 Z. z. (v znení platnom do 31. decembra 2004) nerešpektuje jej účel vyjadrený v § 2 písm. b) tohto zákona, tak postupuje v rozpore so zákonom“.

... Práve nevydaním všeobecne záväzného právneho predpisu s účinnosťou od 1. januára 2003, podľa ktorého mal úrad postupovať pri vydávaní rozhodnutí týkajúcich sa regulácie cien v sieťových odvetviach, došlo zo strany úradu k nedodržaniu časovej a vecnej kompetencie. Úrad síce vydal namietané rozhodnutia z hľadiska svojej právomoci opodstatnene, teda v súlade so zákonom o regulácii v znení účinnom do 31. decembra 2002, ale bez vykonávacieho predpisu, na vydanie ktorého ho zaväzovalo ustanovenie § 12 ods. 4 citovaného zákona účinné od 1. januára 2003. Keďže išlo o kogentnú právnu normu, ktorá úradu uložila povinnosť vydať všeobecne záväzný právny predpis bez toho, aby mu umožnila odchyliť sa od požadovaného správania, úrad bol povinný ju rešpektovať a na základe toho mal vykonávací právny predpis vydať.

Odhladnuc od časovej pôsobnosti, ktorá je okrem iného spojená s platnosťou a účinnosťou právnej normy (odkedy a dokedy možno vydať právny akt), vecná pôsobnosť oprávneného subjektu sa vo všeobecnosti týka predmetu právnej úpravy, to znamená problematiky spoločenských vzťahov, ktoré reguluje. Na základe tejto všeobecnej definície možno vecnú kompetenciu úradu označiť ako jeho pôsobnosť týkajúcu sa oblasti regulácie cien v sieťových odvetviach, ktorá je finálne premietnutá do vydávania rozhodnutí. Vecná pôsobnosť úradu v oblasti regulácie cien podľa zákona o regulácii a osobitných predpisov nebola vymedzená len v § 5 ods. 1 písm. c) zákona, ale na základe splnomocnenia obsiahnutého v § 12 ods. 4 zákona mala byť vymedzená aj vo vykonávacom právnom predpise, pretože tento mal upraviť podrobnosti o postupe pri regulácii cien v sieťových odvetviach. Keďže úrad vydal namietané rozhodnutia v období novembra až decembra 2002, to znamená v čase pred vydaním všeobecne záväzného právneho predpisu, ktorý mal upraviť podmienky a postup pri regulácii cien, prekročil tým aj svoju vecnú kompetenciu.

Nevydaním všeobecne záväzného právneho predpisu s účinnosťou od 1. januára 2003 úrad nesplnil zákonnú právomoc a neurčil pravidlá vydávania konkrétnych aktov aplikácie práva.

Na základe splnomocnenia zákonom je úrad oprávnený vykonávať reguláciu v sieťových odvetviach (pojmy vymedzené v § 2 zákona o regulácii), spravovať jej predmet (§ 3 citovaného zákona).

Vykonávanie regulácie (výroby, výkupu, tranzitu a rozvodu) elektriny, plynu a tepla je stanovenie medzí na základe zákona pre výkon základného práva podnikat' podľa čl. 35 ods. 1 ústavy.

Napadnuté regulačné rozhodnutia ustanovujú zásadné podmienky podnikania sťažovateľiek tým, že im určujú medze výroby, výkupu, tranzitu a rozvodu plynu, elektrickej energie a výkupu a rozvodu tepla.

Zákon o regulácii preto pre stanovenie medzí základného práva podnikat' ustanovil povinnosť určiť pravidlá regulácie všeobecne záväzným právnym predpisom, keď uviedol: „... podrobnosti o postupe pri regulácii cien v sieťových odvetviach a pri určení rozsahu ekonomicky oprávnených nákladov a primeraného zisku ustanoví všeobecne záväzný právny predpis“.

Samotné vydanie vykonávacieho právneho predpisu malo predstavovať zákonnú medzu ukladania povinností v regulovaných komoditách.

Zákonné medze ukladania povinností vyplývajúce z čl. 13 ods. 1 písm. a) ústavy nemajú len hmotnoprávny, ale aj „procesnoprávny“ rozmer. To znamená, že orgán verejnej moci ukladajúci povinnosti ich musí uložiť spôsobom a postupom, ktorý predpokladá zákon, čím okrem iného umožní budúcim adresátom povinností, aby sa k ním vyjadrili.

Nevydanie všeobecne záväzného predpisu požadovaného zákonom (§ 12 ods. 4 citovaného zákona) znamená aj nedodržanie zákonom učeného postupu ukladania povinností (medzi podnikania) vyplývajúceho z čl. 13 ods. 1 písm. a) ústavy.

Ústavný súd dospel k záveru, že namietané rozhodnutia majú charakter vadných právnych aktov. Vydal ich totiž orgán, ktorý bol na ich vydanie v zmysle zákona oprávnený, ale práve z vyššie uvedených dôvodov nedodržel svoju kompetenciu z hľadiska časového a vecného...

... Vydaním namietaných rozhodnutí úrad aplikoval právo bez toho, aby dodržal svoju vecnú a časovú kompetenciu, pretože špecifický okruh spoločenských vzťahov reguloval síce na základe svojej právomoci, ale bez všeobecne záväzného právneho predpisu, ktorý by upravil postup a podmienky pre reguláciu cien, ako aj bez toho, aby tento vykonávací predpis vydal v čase, ktorý mu určil zákon, teda na stanovenie pravidiel regulácie...

... Zásahom do základného práva podnikat' podľa čl. 35 ods. 1 ústavy je aj stanovenie medzi základného práva (podmienok) podľa čl. 13 ods. 1 písm. a) ústavy spočívajúce v stanovení cien orgánom verejnej moci (regulačným úradom). Zásah do práva podnikat' sa stáva porušením základného práva podľa čl. 35 ods. 1 ústavy postupom orgánu verejnej moci (regulačného úradu), ktorý nedodrží zákonom stanovené pravidlá určenia podmienok regulácie. Takýto postup úradu je porušením základného práva podľa čl. 35 ods. 1 v spojení s čl. 13 ods. 1 písm. a) ústavy (bod 1 výroku nálezu)...

... Predpoklad správnosti verejnoprávnych aktov orgánov verejnej moci je nevyhnutný pre fungovanie právneho štátu.

Úlohou ústavného súdu bolo posúdenie týchto aktov z hľadiska námietky porušenia základných práv sťažovateľiek. Keďže ústavný súd zistil porušenie základných práv sťažovateľiek, v záujme zachovania ich právnej istoty, ako aj s ohľadom na princíp ochrany v dobrej viere nadobudnutých práv zrušil napadnuté individuálne rozhodnutia.

Je potrebné zdôrazniť, že i k uloženiu povinnosti sťažovateľiek nedošlo v súlade s čl. 13 ods. 1 písm. a) ústavy, lebo zákon predpokladal uloženie povinností na základe úplnej právnej normy, k čomu však pri nevydaní vykonávacieho právneho predpisu nedošlo a postup úradu pri vydávaní individuálnych právnych aktov je aj porušením tohto článku ústavy. Napadnuté rozhodnutia v okolnostiach prípadu dlhú dobu porušovali práva sťažovateľiek podľa čl. 35 ods. 1 v spojení s čl. 13 ods. 1 písm. a) ústavy. Ústavný súd nerieši otázku, či nimi bola sťažovateľkám spôsobená škoda, lebo na rozhodovanie o prípadnej škode sú príslušné všeobecné súdy.»

V náleze sp. zn. III. ÚS 156/03 z 29. novembra 2006 týkajúcom sa priamo sťažovateľky ústavný súd, pokiaľ ide o podstatné dôvody rozhodnutia, odkázal na odôvodnenie citovaného nálezu zo 7. júla 2006 vo veci sp. zn. I. ÚS 95/03.

Podľa § 27 zákona č. 514/2003 Z. z. účinného od 1. júla 2004 zodpovednosť za škodu spôsobenú rozhodnutiami, ktoré boli vydané pred nadobudnutím účinnosti tohto zákona a za škodu spôsobenú nesprávnym úradným postupom pred nadobudnutím účinnosti tohto zákona, sa spravuje doterajšími predpismi.

Podľa § 1 ods. 1 zákona č. 58/1969 Zb. štát zodpovedá za škodu spôsobenú nezákonným rozhodnutím, ktoré v občianskom súdnom konaní a v konaní pred štátnym notárstvom, v správnom konaní, ako aj v konaní pred miestnym ľudovým súdom, a ďalej v trestnom konaní, pokiaľ nejde o rozhodnutie o väzbe alebo treste, vydal štátny orgán alebo orgán štátnej organizácie (ďalej len "štátny orgán"). Štát zodpovedá taktiež za škodu spôsobenú nezákonným rozhodnutím orgánu spoločenskej organizácie vydaným pri plnení úloh štátneho orgánu, ktoré na túto organizáciu prešli.

Podľa § 1 ods. 2 zákona č. 58/1969 Zb. zodpovednosti podľa odseku 1 sa nemožno zbaviť.

Podľa § 2 zákona č. 58/1969 Zb. právo na náhradu škody spôsobenej nezákonným rozhodnutím majú tí, ktorí sú účastníkmi konania a boli poškodení nezákonným rozhodnutím vydaným v tomto konaní.

Podľa § 9 zákona č. 58/1969 Zb. nárok na náhradu škody spôsobenej nezákonným rozhodnutím, ako aj nárok na náhradu škody spôsobenej rozhodnutím o väzbe alebo treste je potrebné vopred prerokovať s ústredným orgánom. Ak ide o rozhodnutie vydané v občianskom súdnom konaní, v trestnom konaní, ako aj v konaní pred štátnym notárstvom alebo miestnym ľudovým súdom, je ústredným orgánom Ministerstvo spravodlivosti tej republiky, na území ktorej má sídlo orgán, ktorý rozhodol v prvom stupni. Ak však ide o rozhodnutie vydané v trestnom konaní proti osobám podliehajúcim vojenskej súdnej právomoci, je týmto orgánom ústredný orgán, ktorý vykonáva správu vojenských súdov. V ostatných prípadoch je týmto orgánom,

a) ak ide o vec patriacu do pôsobnosti Československej socialistickej republiky, federálny ústredný orgán, do pôsobnosti ktorého patrí odvetvie štátnej správy, v ktorom bolo nezákonné rozhodnutie vydané,

b) ak ide o vec patriacu do pôsobnosti Českej alebo Slovenskej socialistickej republiky, ústredný orgán republiky, do pôsobnosti ktorého patrí odvetvie štátnej správy, v ktorom bolo nezákonné rozhodnutie vydané, a ak niet takéhoto ústredného orgánu,

Ministerstvo spravodlivosti; to platí aj v prípade, keď nezákonné rozhodnutie vydal orgán spoločenskej organizácie (§ 1 ods. 1). (ods. 1 § 9 zákona č. 58/1969 Zb.)

Ak bola žiadosť o predbežné prerokovanie podaná na ústrednom orgáne, ktorý nie je príslušný, postúpi ju orgánu príslušnému. Účinky podania žiadosti sa v tomto prípade zachovávajú. (ods. 2 § 9 zákona č. 58/1969 Zb.)

Podľa § 10 zákona č. 58/1969 Zb. ak ústredný orgán neuspokojí nárok poškodeného do šiestich mesiacov odo dňa podania žiadosti, môže sa poškodený domáhať priznania nároku alebo jeho neuspokojenej časti na súde.

Podľa § 18 ods. 1 zákona č. 58/1969 Zb. štát zodpovedá za škodu spôsobenú v rámci plnenia úloh štátnych orgánov a orgánov spoločenskej organizácie uvedených v § 1 ods. 1 nesprávnym úradným postupom tých, ktorí tieto úlohy plnia.

Podľa § 20 zákona č. 58/1969 Zb. pokiaľ nie je ustanovené inak, spravujú sa právne vzťahy upravené v tomto zákone Občianskym zákonníkom.

Podľa § 219 ods. 1 Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „OSP“) odvolací súd rozhodnutie potvrdí, ak je vo výroku vecne správne.

Podľa § 219 ods. 2 OSP ak sa odvolací súd v celom rozsahu stotožňuje s odôvodnením napadnutého rozhodnutia, môže sa v odôvodnení obmedziť len na skonštatovanie správnosti dôvodov napadnutého rozhodnutia, prípadne doplniť na zdôraznenie správnosti napadnutého rozhodnutia ďalšie dôvody.

Z obsahu sťažnosťou napádaného rozsudku krajského súdu sp. zn. 4 Co 455/07 z 20. mája 2009 nepochybne vyplýva, že odvolací súd aplikoval v danom prípade § 219 ods. 3 OSP s tým, že sa plne stotožňuje s podstatnými dôvodmi determinujúcimi výrokovú časť prvostupňového rozsudku okresného súdu.

Okresný súd založil svoje rozhodnutie na závere, že nedošlo k naplneniu všetkých zákonom ustanovených predpokladov na priznanie nároku na náhradu škody z dôvodu neexistencie priamej príčinnej súvislosti medzi nesprávnym úradným postupom ÚRSO a namietanou škodou. Okresný súd pri tom odôvodnil v tomto bode svoje rozhodnutie tak, že „poskytovalo odpoveď“ aj na argumentáciu sťažovateľky týkajúcu sa tohto aspektu obsiahnutú v odvolaní. Sťažovateľka namietala, že existenciu príčinnej súvislosti nemožno posudzovať výlučne z časového hľadiska „... ako vzťah založený na tom, že niečo (dôsledok) časovo výhradne a bezprostredne nasleduje po príčine. Priamu príčinnú súvislosť treba posudzovať obsahovo...“, pričom taktiež tvrdila, že ak by „... bol postup ÚRSO správny, nevedol by k vzniku škody, za ktorú zodpovedá štát (čo v konečnom dôsledku uzavrel i Ústavný súd)“. Okresný súd však založil svoj záver o absencii priamej príčinnej súvislosti nie na časovej následnosti potenciálnej príčiny a následku, ale na základe ich povahy a obsahu, keď uviedol: „Avšak ku vzniku škody tak, ako si ju uplatnil navrhovateľ, nedošlo podľa názoru súdu v priamej príčinnej súvislosti s nesprávnym úradným postupom Ú., ale v dôsledku cenovej regulácie obsiahnutej v nezákonných a zrušených rozhodnutiach Ú. (tak, ako to konštatuje aj samotný navrhovateľ a Ústavný súd SR vo svojich odôvodneniach)... V prejednávanej veci nemožno konštatovať, že nebyť nesprávneho úradného postupu (a teda Ú. by bol vydal všeobecne záväzný právny predpis), nebolo by došlo ku škode a teda de facto k vyšším platbám za energie v roku 2002 oproti roku 2003, nakoľko až samotné rozhodnutie Ú. určovalo cenovú reguláciu (určilo výšku platieb regulovanému subjektu). A až v priamej príčinnej súvislosti s týmito rozhodnutiami (ich vydaním a platnosťou) mohla vzniknúť škoda tak, ako ju špecifikoval a uplatnil navrhovateľ (t. j. platenie konkrétnych súm za odber energií navrhovateľom regulovanému subjektu).“

Vydávanie rozhodnutí o regulácii cien bolo na ÚRSO delegované § 12 ods. 3 v spojení s § 5 ods. 1 písm. c) zákona č. 276/2001 Z. z. v znení platnom a účinnom do 31. decembra 2004. Obsah takéhoto rozhodnutia, pokiaľ ide o úroveň cenovej regulácie, bol zákonne vymedzený samotným zákonom č. 276/2001 Z. z. v spojení so zákonom Národnej rady Slovenskej republiky č. 18/1996 Z. z. o cenách v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 18/1996 Z. z.“).

Podľa § 12 ods. 2 zákona č. 276/2001 Z. z. v znení platnom a účinnom do 31. decembra 2004 spôsob výpočtu maximálnej ceny alebo tarify podľa odseku 1 písm. a) a maximálna cena alebo tarifa určená podľa odseku 1 písm. b) musí zohľadňovať ekonomicky oprávnené náklady a primeraný zisk z vykonávania regulovanej činnosti. Toto ustanovenie v poznámke odkazovalo na § 2 ods. 3 zákona č. 18/1996 Z. z., podľa ktorého sa ekonomicky oprávnenými nákladmi rozumeli náklady na obstaranie zodpovedajúceho množstva priameho materiálu, mzdové a ostatné osobné náklady a v prípade platného systému regulácie miezd len tie, ktoré tomuto systému zodpovedajú, technologicky nevyhnutné ostatné priame a nepriame náklady a náklady obehu. Pri posudzovaní ekonomicky oprávnených nákladov sa malo vychádzať z vývoja obvyklej úrovne týchto nákladov v porovnateľných ekonomických podmienkach s prihliadnutím na osobitosti daného tovaru. Primeraným ziskom sa rozumel zisk vychádzajúci z vývoja obvyklého podielu zisku tuzemského tovaru na ekonomicky oprávnených nákladoch s prihliadnutím na kvalitu tovaru, obvyklé riziko výroby alebo obehu a vývoj dopytu na trhu. Nevydanie vykonávacieho predpisu v zmysle § 12 ods. 4 zákona č. 276/2001 Z. z. samo osebe nemohlo spôsobiť prekročenie zákonných limitov pre regulované ceny určené v samotných rozhodnutiach ÚRSO z hľadiska rešpektovania zákonných kritérií uvedených v § 12 ods. 2 zákona č. 276/2001 Z. z. v spojení s § 2 ods. 3 zákona č. 18/1996 Z. z. Nesprávny úradný postup ÚRSO, tak ako ho konštatoval ústavný súd v nálezoch sp. zn. I. ÚS 95/03 zo 7. júla 2006 a sp. zn. III. ÚS 156/03 z 29. novembra 2006, mal formálnoprávny, a nie materiálny charakter. Nemohol sám osebe založiť rozpor vecného materiálneho obsahu rozhodnutí o cenovej regulácii ÚRSO s kritériami uvedenými v § 12 ods. 2 zákona č. 276/2001 Z. z. v spojení s § 2 ods. 3 zákona č. 18/1996 Z. z. rovnako, ako prípadné vydanie vykonávacieho predpisu v zmysle § 12 ods. 4 zákona č. 276/2001 Z. z. pred vydaním rozhodnutí o cenovej regulácii ÚRSO. Rešpektovanie vecnej a časovej kompetencie v súvislosti s ich vydaním by nevyhnutne nespôsobilo (nezaistilo) súlad materiálneho obsahu rozhodnutí o cenovej regulácii ÚRSO s kritériami na určenie výšky regulovaných cien podľa v § 12 ods. 2 zákona č. 276/2001 Z. z. v spojení s § 2 ods. 3 zákona č. 18/1996 Z. z.

Nevyhnutným predpokladom nárastu regulovaných cien nad rámec predpokladaný zákonom pre rok 2003 by za daných okolností mohol byť predovšetkým rozpor materiálneho obsahu rozhodnutí o cenovej regulácii ÚRSO s kritériami na určenie výšky regulovaných cien podľa v § 12 ods. 2 zákona č. 276/2001 Z. z. v spojení s § 2 ods. 3 zákona č. 18/1996 Z. z. spôsobený prekročením ekonomicky oprávnených nákladov a primeraného zisku pri stanovení maximálnych cien a taríf.

Pokiaľ ide o nálezy sp. zn. I. ÚS 95/03 zo 7. júla 2006 a sp. zn. III. ÚS 156/03 z 29. novembra 2006, ústavný súd konštatoval nezákonnosť rozhodnutí ÚRSO o cenovej regulácii zo závažných, avšak formálnoprávnych dôvodov, pričom v náleze sp. zn. I. ÚS 95/03 zo 7. júla 2006 výslovne uviedol, že otázkou prípadného vzniku škody v súvislosti s ich vydaním sa nezaoberal.

Záver okresného súdu o absencii priamej príčinnej súvislosti medzi nesprávnym úradným postupom ÚRSO a namietanou škodou z uvedených dôvodov nemožno považovať za arbitrárny, pretože otázku, či namietaný úradný postup predstavoval nevyhnutnú a podstatnú podmienku (*condicio sine qua non*) pre vznik škody v majetkovej sfére sťažovateľky, okresný súd neskúmal výlučne z časového hľadiska, ale jeho posúdenie uvedenej otázky zodpovedá aj povahe a obsahu skúmanej potenciálnej príčiny a následku.

Z uvedených dôvodov krajský súd nemohol porušiť sťažovateľkou označené základné práva tým, že na tieto dôvody odkázal v súlade s § 219 ods. 3 OSP považujúc ich za správne a dostatočné.

Bola to sťažovateľka, ktorá v priebehu prvostupňového konania opakovane upresnila, že náhradu škody požaduje z titulu nesprávneho úradného postupu v zmysle § 18 zákona č. 58/1969 Zb., okrem iného aj v replike na námietku jedného zo žalovaných o nesplnení podmienok na uplatnenie nároku podľa § 1 označeného zákona (pozri podanie sťažovateľky z 5. marca 2007, v ktorom uviedla: „*V tejto súvislosti je potrebné zdôrazniť, že predmetom konania vedeného na Okresnom súde pod sp. zn. 52 C 140/06 nie je nárok navrhovateľa na náhradu škody spôsobenej nezákonným rozhodnutím orgánu štátu (ktorého uplatneniu*

na všeobecnom súde by malo predchádzať podanie žiadosti o predbežné prerokovanie podľa § 9 zákona 58/1969), ale nárok navrhovateľa na náhradu škody spôsobenej nesprávnym úradným postupom orgánu štátu podľa § 18 zákona 58/1969, pričom zákon 58/1969 nevyžaduje v prípade uplatnenia tohto nároku na všeobecnom súde jeho predbežné prerokovanie na príslušnom ústrednom orgáne štátnej správy.“). Obsah a podrobnosti odôvodnenia prvostupňového rozsudku vo vzťahu k podmienkam priznania uplatneného práva na náhradu škody z hľadiska oboch možných právnych titulov preto zodpovedá obsahu argumentácie účastníkov a relevantným okolnostiam, ktoré boli predmetom konania pred súdom prvého stupňa.

Až v odvolaní sťažovateľka prvýkrát tvrdila, že splnila podmienky konania pred súdom aj vo vzťahu k právu na náhradu škody spôsobenej nezákonným rozhodnutím orgánu štátu (pokiaľ ide o zákonnú požiadavku predbežného prerokovania uplatňovaného nároku na náhradu škody). Odvolací súd však vo svojom rozhodnutí konštatoval, že nie sú splnené podmienky na priznanie nároku na náhradu škody, pretože sťažovateľka sa môže po zrušení rozhodnutí o cenovej regulácii ÚRSO domáhať cenového rozdielu z rokov 2002 a 2003 od dodávateľov elektrickej energie a zemného plynu z titulu bezdôvodného obohatenia.

Ústavný súd k tomu navyše dodáva, že podmienka predbežného prerokovania musí byť splnená pred podaním návrhu na začatie konania. Odvolacie konanie je súčasťou súdneho konania vo veci začatej pred prvostupňovým súdom.

Uvedený právny názor krajského súdu nepopiera objektívny charakter zodpovednosti štátu za škodu spôsobenú nezákonným rozhodnutím orgánu štátu alebo jeho nesprávnym úradným postupom, ako to s poukazom na § 1 ods. 2 zákona č. 58/1969 Zb. namietala sťažovateľka. Právna konštrukcia objektívnej zodpovednosti vylučuje zbavenie sa zodpovednosti za škodu povinným z dôvodu zavinenia poškodeným alebo treťou osobou.

Právny názor krajského súdu však nie je založený na dôvode zavinenia alebo spoluzavinenia škody, ktorá má byť predmetom uplatňovaného nároku. Právny názor

krajského súdu vychádza z dlhodobej a relatívne ustálenej judikatúry všeobecných súdov, podľa ktorej nárok na náhradu škody spôsobenej nezákonným rozhodnutím orgánu štátu môže byť v občianskom súdnom konaní uplatnený až vtedy, ak žalobca nemohol dosiahnuť uspokojenie svojej pohľadávky z titulu bezdôvodného obohatenia voči tomu, kto tento prospech získal a je povinný ho vydať. Pokiaľ má účastník pohľadávku na vydanie bezdôvodného obohatenia, škoda mu ešte nevznikla, a preto nemôže byť daná zodpovednosť štátu za škodu podľa zákona č. 58/1969 Zb. Nárok na náhradu škody od štátu by mohol úspešne uplatniť iba vtedy, ak by preukázal, že sa bezúspešne domáhal vydania bezdôvodného obohatenia. Aktívnu legitimáciu na úspešné uplatnenie nároku na náhradu škody podľa zákona č. 58/1969 Zb. má ten, komu vzniklo právo na náhradu škody, teda ten, u koho sú splnené všetky predpoklady zodpovednosti štátu za škodu vrátane základného predpokladu tejto zodpovednosti, a to vzniku samotnej škody. Existencia pohľadávky na vydanie bezdôvodného obohatenia vylučuje vznik škody ako majetkovej ujmy, a tým aj konkurenciu právnej úpravy zodpovednosti za škodu s právnou úpravou bezdôvodného obohatenia. Kým žalobca má pohľadávku na vydanie bezdôvodného obohatenia voči tomu, kto ho získal, resp. kým nepreukázal bezúspešné domáhanie sa vydania tohto obohatenia (ak táto bezúspešnosť nebola ním zavinená), nie je daný základný predpoklad zodpovednosti štátu za škodu podľa zákona č. 58/1969 Zb., a to existencia samotnej škody (napr. rozhodnutie Najvyššieho súdu SSR sp. zn. 4 Cz 110/84 zo 16. apríla 1985, rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 4 Cdo 199/2005 z 31. mája 2006). Skutočnou škodou v zmysle ustanovenia § 442 ods. 1 Občianskeho zákonníka je ujma, ktorá nastala v majetkovej sfére poškodeného (spočíva v zmenšení jeho majetkového stavu oproti stavu pred škodovou udalosťou) a je objektívne vyjadriteľná v peniazoch. Skutočnou škodou je aj ujma spočívajúca v neuspokojenej pohľadávke veriteľa voči dlžníkovi, ktorej náhradu požaduje od štátu ako subjektu zodpovedného za nesprávny úradný postup orgánu verejnej moci. Táto škoda však nevzniká už v okamihu splatnosti pohľadávky, resp. omeškania dlžníka, ale až okamihom, keď sa právo veriteľa na plnenie proti dlžníkovi stalo fakticky nevymáhateľným (mutatis mutandis uznesenie Najvyššieho súdu Českej republiky sp. zn. 25 Cdo 105/2004 zo 7. októbra 2004).

Ústavný súd sa vzhľadom na uvedené skutočnosti nedomnieva, že by závery krajského súdu v predmetnej veci bolo možné kvalifikovať ako zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne, a tak nezlučiteľné so sťažovateľkou označeným čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru, teda že by zo strany krajského súdu nebola sťažovateľke poskytnutá súdna ochrana ústavne konformným spôsobom.

Z už uvedených dôvodov ústavný súd podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde odmietol sťažnosť sťažovateľky ako zjavne neopodstatnenú.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 26. novembra 2009